

УЛЯНА КРАВЧЕНКО

ШЕЛЄСТИ НАМ
БАРВІНОЧКУ...
18540

ПОЕЗІЇ.

КОЛОМІЯ, 1932.

У Л Я Н А К Р А В Ч Е Н К О .

Шелести нам, барвіночку.

Поезії.

КОЛОМІЯ, 1932.

Накладом „ЗАГАЛЬНОЇ КНИГОЗБІРНІ“.

Copyright by Ulana Krawchenko
Peremyszl 1932.

1. 542. 504/
/29

З друкарні Вільгельма Бравнера в Коломії.
1390—30/III 1932—1100.

Передне слівце.

Збірочка, яку оце передаємо в руки шановних Читачів, обіймає поезії, призначені між иншим на свято Матери. Всі вони переповнені ніжною любовію та тонким розумінням диточої душі і гарно змальовують щирі взаємини між матір'ю й дитиною, деякі з них глибоко, просто з релігійним патосом схоплюють високе післанництво жінки - матери як наймогутнішої (хоч, на жаль, у нас усе ще не всюди й не зовсім свідомої) творчої сили в родині, громаді й народі.

Цією збіркою виповнила Поетка важну прогалину в нашій літературі й дала всім, що впорядковують рікрічно свята Матери цінний матеріал. Єсть тут чималий вибір для дітей усякого віку, від найменших до дорослих, єсть і для старших осіб. Ми переконані, що суспільність, а головню організатори свят і вся молодь з подякою повитають цей дарунок, користати муть з нього на свято Матери, якого

величезне національне й суспільне значіння в нас досі не тільки ще не оцінене, але навіть не відгадане як слід.

Збілочка складається майже з самих уже друкованих поезій і є одною з чергових, які разом творити муть другий том творів Уляни Кравченко; тим просимо пояснити собі численне сторінок від 129 угору.

Редакція.

Коломия, в квітні 1932 р.

Шелести нам,
барвіночку.

THE
HISTORY OF THE
CITY OF NEW YORK
FROM 1609 TO 1898
BY
JOHN B. HENNINGSEN
PUBLISHED BY THE
NEW YORK HISTORICAL SOCIETY
1899

ALBERT H. M. W.

NEW YORK

Дитинка і Мати. Картина звичайна.
А все ж наче сонця проміннем осяйна.

Блакитом мальована, сонцем залита
і стяжками — чаром веселки сповита...

Загорнена в вічність... в безмежні простори
і краща, ніж земних мистців архитвори.

В ній все те — найкраще, що має вселенна;
її малювала рука божественна.

Чисті звуки серця — і біль і сліз море,
посвята і розкіш, і щастє і горе...

Дитинка і Мати — мрій срібних мережка.
З землі аж до неба між зорями стежка...

Про велич і святість сон — казка чудова...
Надія і туга... Пісня колискова...

Дитинка і Мати. Картина звичайна:
життя все нового — незглибима тайна...

О, Мамочко!

Любити так, як любиш ти,
ніхто не вміє на землі;
тому ми всі — дітий гурток —
сплітаємо тобі вінок
з найкращих квітів на весні;
тому — при гомоні пісень —
святкуємо твій, Мамо, день!

О, Мамочко!

Травневий блеск, травневий чар
і квіти з рідних піль і лук
приносимо тобі — як дар —
і хилимось до твоїх рук.
Ти сонічко для наших віч
весь довгий рік — і в день і в ніч.
Тому в неділю сю святу
тобі приносим яр - красу:
при звуках дзвонів і пісень
святкуємо твій, Мамо, день!

О, Мамочко!

В любови і подяки день
при звуках радісних пісень
прийми від нас, дітий, привіт!
Ми просимо з глибин сердець,
щоб добрий Бог — щоб Бог Отець
тобі багато щастя дав,
щоби тебе нам зберігав

сто літ! сто літ!

Рано вранці...

Гей, підемо вранці на росистий луг;
там то пчіл музика, там жужчання мух!...

Сверщиків капеля та пташат тих спів,
що понадлітали з соняшних країв...

Квіточок багато, повен гай і луг;
мальовані чаром — красками райдуг...

Скрізь, куди поглянеш, весняна краса...
у Гучку-криниці цілюща роса...

В капличку на згіре увійдем на мить:
Гошівська Марія душу освятить...

Ясність буде з нами, щастє буде в нас...
З цвітами барвінків вернемо на час...

З лугів верне з нами весь цей блеск і шум,
хрущиків музика: радісне „зум — зум!“

Вернемо, вшануєм Мамочку, як слід,
грімко заспіваєм пісню на привіт.

Ясність верне з нами аж до рідних брам,
Матінка зрадіє й усміхнеться нам.

Кріпко поцілує і пригорне нас; —
і буде утіха — і буде гаразд!

Серед лугу.

Ксеня :

Я гадала, що ми перші
вийдемо на луг по цвіти ;
тут, поглянь, Богданку любий,
стрибають гуртками діти.

Глянь : — причесані, обмиті
всі Івасики й Миколи,
в святковій народній ноші, —
як ніколи, як ніколи.

Дарка, Таня і Катруся,
три сестриці йдуть зарінком,
навантажені бір-зіллям
і любистком і барвінком...

Всі ті хлопці, всі дівчата
тихо йдуть без крику, лайки,
весь наш луг в травневий ранок,
як картина з казки байки...

Богданко :

Ох, це славно, люба Ксеню,
радісна для нас ця стріча ; —
нині всіх нас щось єднає,
йдемо всі немов на віча.

О, вітайте, любі сестри !
Добрий день вам, милі друзі !

Гарно, що ми перед святом
стрінулись на ріднім лузі!

Івасик :

Це ж і свято — над всі свята!
Всім приносить нам вдовілля!
Радьте ще, чого придбати
та якого треба зїлля?

Дарка :

Незабудьок треба синіх,
жовтих лотачів хоч жмінку, —
братчиків та розмайрину
і хрещатого барвінку...

Таня :

Білих запашних конвалій,
щоб красу внести до хати,
щоб проміннем золотистим
усміхнулась наша мати...

Микола :

Ми щасливі! Ми щасливі!
Єсть у нас рідненька мати,
квітів маємо багато;
тільки що будем співати?

Катруся :

Наша пісня для матусі
як та пісня соловейка, —
і поллється чарівливо
із серденька до серденька.

Івасик :

Ластівки, — всі пташенята
співом весноньку витають, —
України дитинята
нині маму величають...

Таня :

Щось нам Ксеня зажурилась,
личенько її біліє...
Ксеню! Ксеню, чи ти хора?
Не хились, хистка леліє...

Ксеня :

Щойно квіточок зібрала, —
тут же й бачу, як в долоні
гинуть незабудьки сині,
вянуть гвоздики червоні...

Жаль... І серце заболіло...
цвітка скоро гине — вяне;
щось тривкого я бажала б,
з цвітів мамі що остане?

Дарка :

Правду, правду Ксеня каже:
хвилюк лиш тривають цвіти;
та звідкіль нам роздобути
тих перлин, тих самоцвітів?

Микола :

Чим оддячаться матусі
немічні, маленькі діти?

Власне серце даймо в дарі,
будьмо ми самі — як цвіти!

Івасик :

Цвіти з лугу — се на нині.
Та — щоб мамі все радіти —
ми віддаймо своє серце :
будьмо ми самі — як цвіти !

Богданко :

Даймо серце, але чисте :
не холодне, а вогнисте,
чуле на всі наші справи, —
буде дар се величавий !

Ксеня :

Щоб жар днини перебути,
цвітка кріпиться росою; —
вірою скріпімо серце, —
серце наповнім красою...

Катруся :

Ми зложім від нас обіт
жити так, щоб знав весь світ,
що ми — українські діти,
чемні, ясні, як ті цвіти !

Ксеня :

Що прямуємо до сонця...
Не зманить нас зла дорога...
Ми живем для України !

Всі :

І для Бога! І для Бога!

Івасик :

Не цуратись свого слова,
не кидати свого стягу: —
це від нас матусі любій
буде святочна присяга.

Богданко :

Хоч як гарно тут у лузі,
нам вертати треба скоро;
тільки Матінку Христову
попросім о поміч хором!

Всі :

Під Твій Покров,
Матінко Божа,
ми прибігаєм — діти малі,
Твоя любов —
з нами хай буде!

Нашим мамам
сил кріпких дай, —
щоб берегли нас від темноти...

Зло і спокусу від нас відвертай,
щоб не зійшли ми на бездоріжжя...
До рідних брам, під рідну стріху
дай нам внести щастє — потіху...

Благослови нас,
Матінко Божа!

~~~~~

На Свято Матери.

Шелести нам, барвіночку
і зелена руто,
розвивайся, красна роже,
розцвитайся суто!

Піднімайся, калинонько,
кучерявся, мято,
треба цвіття нам сьогодні
на велике Свято!

Приберися, наша ниво,
у роси намисто,
приберися в мак червоний,
грай нам колосисто...

Хай щебечуть пташенята,
божий світ радіє,
гляньте раз і Ви безжурно,
Мамо, наша мріє...

Мамо, зоре наша ясна,
нині Ваше Свято!
Цілий рік у Вас, Матусю,
праці так багато...

Чи на світі жар серпневий,
чи завія грудня,
Вам лишається, Матусю,
ввесь важкий труд будня...

Безконечно труд... робота...
в хаті тай у полі
зморщини кладуть на чолі,
на руках мозолі...

Вічно Ви про нас в турботі...
В білий день і в ночі
бережуть нас від пригоди
материні очі...

Ой, не все сказати вміє
дитиняча мова,
Мамо! Мамо, в рідній хаті
всьому Ви основа!

З вашим Святom Вас витаєм
проміннем надії
на щасливі, кращі літа,
Мамо, наша мріє...

Радуйтеся, Мамо рідна,
гляньте раз свобідно:
біля вас, мов ластівята,
вються дитинята...

Раді б дати Вам ті діти
що найкраще в світі; —
о, прийміть, мов цвіти ярі,
наші серця в дарі...

Погляд твій ласкавий,
словечко щене
на життя дорогу
я візьму. — —

Ой, Нене!

Пестошів солодких,
сердечного труду,
тихої пожертви
я вже не забуду!

А чиї ж то груди
мене годували?

А чиї ж то руки
мене сповивали?

А чиї ж то руки
для мене трудилися?
Хто то в день, чи в нічку
не жаліє сили?

Твої теплі руки
мене зберігали,
твої співаночки
до сну колисали...

І звенить у серці
пісня колискова;
в бій життя візьму я,
Мамо, твоє слово!

На що тільки гляну,
Ненечку згадаю,
відгуки з днів юних
в серденьку тривають.

Спогади — як сіти,
як основа — пряжа ;
не пірве ниточок
темна сила вража...

Спогади у серці —
що ті срібні сіти.
Ой, і не зівянеш,
барвінковий цвіте!

Ой, вишеньки ще зелені,
Що ж дамо сьогодні Нені?

Квіточок дамо багато
Матінці на любе свято.

З квіточками у долоні
приступім, сини і доні.

Поцілунками витаймо,
„Многолітте“ заспіваймо.

Киньмо квітоньки під нозі...
Щастя попросім у Бозі!...

Ой, зелені ще вишеньки,
дитинята ми маленькі.

Та ми знаєм, що від Нені
черевички й гарні кені...

А про наші білі льолі
кажуть на руках мозолі.

Кожний мозіль все нам каже:
— Рано встане, пізно ляже...

День і ніч труд для дитинки,
а для себе ні хвилинки...

Спіють вишеньки червоні...
Виростуть сини і доні...

Звеселиться рідна хата,
буде Матінці заплата!

Ой, яка ж бо ти, Матусю,
дорога та мила,
того словечком сказати,
ще моя несила...

Що те сонічко на небі,
в лузі квітка красна,
се Матуся в нашій хаті:
добра все та ясна!

Ясне сонце світить з неба,
веселить та гріє, —
в рідній хаті при Матусі
кожне з нас радіє.

Під опікою Матусі
весело гуляю; —
що се холод, що се голод,
що біда, не знаю...

Над усіх, над все на світі
Матінку кохаю,
і в оце велике Свято
гараздом витаю:

— Без журби тай у здоровлю
жить тобі дай, Боже!
А віддячитись Матусі
Бог мені допоможе...

Гарна мамочка Ганнусі,
ще гарніща Степанця, —
та з усіх мамів найкраща,
наймиліща се — моя!

Дав Господь мами нам добрі;
бачу, знаю не одну, —
та з усіх моя найліпша,
я її найбільш люблю!

Вранці, як розкрию очі,
є колачик, молочко...
Цілий день із рук матусі
дістаю саме добро.

Маю все, чого захочу:
чи хлібця, чи то води,
при матусі я не знаю,
спраги, стужі, ні біди...

Мама чеше, убирає,
бавить, вчить цілий деньок;
а при зіроньках співає
колискових пісеньок...

От така вона! Моя!
Добра, ясна — як свята!
Щоб і світ весь перейти,
годі кращої знайти!

— — — — —
Боже! Боже! Вчуй дитинку,
вчуй, прийми молитву сю!
— Збережи в здоровлю, в щастю
любую мамочку мою!

~~~~~

Маленька дитинка,
три рочки я маю, —
а чим Ти, матусю,
я знаю, я знаю!

Обійму, пригорнусь,
дам цвітку, дам рожу.
Матусю! Матусю!
Що більше я можу?

Мамо! Ти — як Ангел з неба,
знаєш, чого мені треба: —
стережеш і нагодуєш,
прибереш і поцілуєш.

Міцно я Тебе кохаю!
Бога доброго благаю,
щоб прожила Ти сто літ!

Мамочко! Ти рожі цвіт!

Мамочці рідненькій,
я — синок маленький —
в день оцього свята
зичу много літ!
Радощів багато!
Золота три міхи!
З синочка потіхи!
Мамо! Ти мій світ!

Мамусю солодка!
Глянь, віршик приношу.
Річ така коротка; —
вибач мені, прошу.

Я пишу від рана, —
вийшло трошки криво; —
вибачай, кохана,
і — живи щасливо!

Я тебе потішу,
напишу багато
і краще напишу —
за рік — на це свято!

Учитися буду,
буду чемно жити,
мами не забуду,
все буду любити!

Гей, сестричко, дай рученьку,
станьмо враз і ми у ряд, —
знай, сьогодні свою Неньку
кожний звеличати рад.

Хоч ми дуже ще маленькі,
подивіться: — чи не так?!
Та на стільки ми мудренькі,
без Матусі нам — ніяк!

Про всю денну хатню справу
дбає Матінка одна,
щира серцем, не лукава,
як та зіронька ясна...

Звеселім та звеличаймо
ми її — в цей майський день, —
в честь Матусі заспіваймо
радісних, дзвінких пісень.

При Матусі гарно жити,
нумо в пари раз і два, —
щоб Матусю звеселити,
потайцюймо гопака!

Серце нам живіще бється,
очі криються сльозою...
Мамо! Це ж бо з привитанням
стали ми перед тобою.

О, прийми від нас ті цвіти;
се ж твоє сьогодні свято!
Цвіти скроплені росою
кажуть теж тобі багато...

Цвіти краще все розкажуть,
як діточа наша мова,
в надмірі любови, щастя
не найдемо перли — слова...

Щастем нашим будь щаслива,
бережи, навчай нас жити,
щоб могли ми, щоб уміли
скрізь народів служити...

Ти ж Провідниця! Веди нас,
щоб минали тьму лукаву,
щоб змагали ми до сонця,
любій Вітчині на славу!

Прошу, мамо, не відходь від мене.
Ой, без тебе, мамо, світ студений...
Без матусі рідної, без неньки
для дитинки світик сей гіренький: —

Меркне зірка в небесах,
мовкне, не співає птах,
тільки крачуть чорні круки,
тільки в серці біль розпуки...
Вяне у чужій землиці квітка...
Умліває без води лебідка...
Пропадає самотна сирітка...

Я нічим при тобі не журюся, —
а без тебе я боюсь, боюся,
наче гублю стежечку в дорозі,
оглядаюся в трівожі:

— Стежечки нема...

А довкола тьма...

Йду кудись все нижче у долину, —
гину, мамочко, ой, гину...
Темно, темно наче в гробі,
я душі не чую в собі...

Не відходь від мене, ненько!
Прошу, ще окрий мене тепленько;
заспівай ту пісню колискову,
я люблю її, люблю те слово

і засну так без жури —

не боюся темноти,

не боюся ночі.

Щойно вранці я розкрию очі, —

щойно вранці з квітками устану,

поцілую мамочку кохану...

Не відходь!...

Доня до Мамуні.

Мамо! Мамуню! Люба моя!
Якщо від мене мусиш іти,
тям хоч, єдина, жде тут дитина, —
доня твоя!

Мамо! Не гайся!
Мамо, коли ти далеко від мене,
світ, куди гляну, темний, студений,
світ — як могила...
В нїм я безрадна, квола, безсила; —
гірко самій тут, гірко і зле...
Головку клоню, слїзоньки роню, —
скучно мені...

Забавки маю, а все скучаю: —
пестошів твоїх тільки бажаю.
Мамо, без тебе ваги не має ніяка річ...
Ляля не гарна. Мід не солодкий.
Тета не добра. Кіця похмура.
Пташка німіє. Гаснуть всі барви.
Пусто, порожно, лячно, тривожно.
Темно, скрізь темно, скрізь ніч...
Мамо! Без тебе сонце не світить.
Мамо, без тебе я нещаслива.
Люди ще кажуть: — Вона вередлива!
Тяжко, ой, тяжко самій без опіки.

Мамочко люба!

Ти одинока знаєш всі ліки,
тільки при тобі гоїться буба.

Мамо, коли ти при мені,
знов зацвитають барвінки зелені,
сад розцвітає. Може — не знаю —
може то тільки так розцвітає

серце моє?!

Але ж у квіттю в саді бачу вишні...
Смутки щезають всі жалі колишні,
весело, легко мені; пташки співають в гаї,
хатка і сад наш ясний як рай...
Мамо! Мамуню! Люба моя!
Якщо ти від мене мусиш іти,
Мамо, не гайся, хутко вертай!

Синочок до Матусі.

Мамо! А де ж бо ти, де забарилась?!
Чую твій голос — тебе ж ні, не видно!
Скорше. Не стій же! Мамочко, швидко,
скорше! Ну! Трохи скоріше ходи!

Де ж ти бувала? Що ти робила?
Ждати не хочу! Не буду! — —

Ой, мила —

скучно без тебе — скучно і зле!

Няня й тети всі страшно погані: —

з ними — ні, з ними гутірка не йде.

Ти забарилась більш як годину.

Ти полишила свою дитину;

ждав тут на тебе твій син!

Тут я забув сам у військо забаву,
щит поломив свій, кинув булаву,
не розумію, на віщо чин?!

Спис і шаблюка — порох і ворог —
все монотонне — зайве — пусте!

Мамо! Ой, мамо, — без тебе зле!

Син твій без тебе стає ледащо,
син твій не знає, що се та на що?

Син твій — лобур!

Тільки з тобою йду без принуки
так до забави, як до азбуки.

Тільки при тобі рвуся до кріса

і не боюся вовка ні біса, —

йду поза браму... йду поза мур!

Мамочко, мамо! —
дужий я, сильний, справжній козак!
В серці моім завзяте і гнів: —
хочу торощити всіх ворогів;
славний на світ весь з мене вояк. —

Мамо, чи так?

Мамо, ходи!

Будь все зі мною: —
нашої справи вчи та навчай.
Ти на те й мама, — не забувай!

Стелися, барвінку, ще нижче, ще нижче,
присядься, матусю, ще ближче, ще ближче.

Зіпру я головку та на твоїй груді,
і мило і любо, солодко нам буде...

Тут затишно, тихо, там вітер — темрява;
з чагарників темних, із бору йде гава...

Віконечка наші вкриває завіса, —
не боюся гави... не боюся біса...

Тут блимає світло — при божій іконі...
Мої рученята у твоїй долоні...

Матуся, як ангел, близько — біля мене...
Барвінку! Барвінку! Хрещатий, зелений...

Тут тихо і тепло, — ніхто не розбудить;
а там темна нічка, а там вова блудить...

Постеля мережана... стяжечки синії...
Мягеньке гніздечко звилла ти дитині...

Як буря розкине пташаткам кубельце, —
ой, гірко їм бідним, болить, плаче серце...

Помолюсь за діти, бездомні небоги,
щоб не пропадали так серед дороги...

Ой, хто ж їх пригорне, хто скаже хоч слово?
Ратуй їх, окрий їх, Святая Покрово!

Мамусю... ще... ще... поцілуй... засипляю...
За казки словами кудись відлітаю...

Добраніч, матусю! О, гарна та казка:
— На хвилях, на срібних лілеї... і ряска...

І човен... матусю, і ти біля мене...
Барвінку... барвінку — ти, вічно зелений...

Стріча.

Панї:

Чий ти, хлопче золотий?

Хлопчик:

Мамочки — і більш нічий!

Панї:

Я тебе собі візьму!

Хлопчик:

Нї! Я з вами не піду.

Панї:

В мене краще, як у ненї;
дам цукорків повні жменї,
яблочко і медяник!

Хлопчик:

Я до солодощів звик:
я ж у мамочки — як пан!

Панї:

В мене будеш — як гетьман!
Приберу тебе в жупан,
дам шабельку і пістолї
та ще й грошенят доволї.

Хлопчик :

Ви сховайте свій дукач;
у мамусі я богач,
у мамусі князь я й пан:
маю кріс і барабан!

Пані :

В мене ляля — як та краля,
в мене донечка Олюся.

Хлопчик :

Ні, — з ніким я не дружуся!
Гарні Олі, гарні Фрузі,
але шкода, шкода слова:
в мене мамочка чудова.
Кожний чув про те і знає:
Кращої ніде немає —
хоч у близькому окрузі,
хоч у світі у цілім!

Пані :

Хлопчику, ходім, ходім!
Знай: тебе, малий мій друже,
я за синочка візьму.

Хлопчик :

Пані, де вже там .. простіть! —
Я — не можу... Дуже — дуже
мамочку свою люблю.
Хоч мені ви дайте світ,
я від неї не піду!

Панї:

Славний, бачу, ти! Дай бузі!

Хлопчик:

Ой, ні! Ні! — Я все вірненький,
зрадити не можу неньки.
Вибачайте, чемно прошу:
мамочку я в серці ношу;
тільки мамочку кохаю,
для нікого більш — крім мами —
місця в серденьку не маю!

Панї:

Ей, пустуньчику, піймаю.

Хлопчик:

Кланяюсь — і вже втікаю...
Мама там шука за мною,
кличе; з мамою піду.
Я страшенне — дуже — дуже
мамочку свою любл
Мама! Мама — квітка красна!
Мама! Мама — зірка ясна!
Тільки мамочці дам бузі!

(Надходить мама, хлопчик кидається в її обійми.)

Кинь за мене, моя нене
свій журливий страх;
через се життя злиденне
знайду простий шлях.

Дух Твій з міццю чарівною
при мені вита,
то в життю й під зла вагою
не зійду з пуття.

Із домового багаття
жар любви я взяв,
люди се для мене браття,
світ красою став.

А коли за наше діло
треба стати в бій,
знайду силу стати сміло
в боротьбі святій.

• Чи поборю в ній, чи згину,
лякатись дарма; —
вір лиш, що твою дитину
ворог не спійма.

В час спокою — чи то в бою —
що гадке, мину,

правди ідеал з собою
візьму в долину.

Серце в грудях насталене,
розвернувся шлях...
Кинь за мене, моя нене,
потajemний страх!

(Збірне)

Мати Божа! Мати Божа!
Дай здоровля нашій нені!
І Тобі ми назбираєм
ярих квітів повні жмені...

Зберемо дзвінки лїлїові,
що найкращі у діброві, —
нарвемо волошків в полі...
Мамочцї дай щастя — долї!

Приберем Твою ікону
у барвінок — у зелений,
тільки дай вдовілля — щастя
нашій ненї, нашій ненї.

На землі одна лиш Мати!
Ти нам Мати там — у небі!...
Ти ратуй матусю нашу
в небезпеці і в потребі...

Серце наше — наші квіти —
віддамо Тобі в любові;
захищай матусю нашу
під святим своїм покровом!

На Україні скрізь сьогодні свято,
„День Матери“ сімї святкують всюди,
величню пісню матерям співають,
поклін і хвалу їм складає світ!
Лиш я цієї пісні не співаю..
Ніжних — сріблених тонів я шукала,
та не знайшла доволі гідних слів..
В безмежно соняшних лугах — левадах
цвіт Ваших рук достойний не цвите..
Чоло в покорі низько — низько клоню
і з трепетом несу Вам сповідь серця:
— О, Мамо! Мамо! Скрізь є добрі люди,
та Ви одна за всіх мені вартніща!
Лиш матери душа все відчуває..
Моїм Ви щастем, втіхою веселі,
недолею моєю Ви сумні..
Зірок із неба прихилили б Ви!
А серце хоче лиш для мене жити..
У Вашім погляді все: доброта..
в устах не осуд, а слова прощення..
Ви розумієте мене — дитину,
з провин виправдуєте без докорів..
В тяжких хвилинах болю, небезпеки
у Вас, Матусю, маю я опору;
та ж і блудних синів невдяку чорну
виправдує та ще й прощає мати..
А певність та — се щастя джерело...

— — — — —

Дитини власністю є серце неньки,
воно готове для її добра,
у самовідданню — до всіх офір!
Як пелікан той, що малі пташата
своєю кровю в час негод годує,
так мати свого серця не жаліє...
О, Мамо! Мамо! Добрі скрізь ті люди,
та Ви одна за всіх мені вартіща!
В життє, у світ мене ввели Ви, Мамо,
й стережете мов ангел-хоронитель...
У вас одна лише жура, це знаю,
одна жура, таємний неспокій:
— Ой, доведеться, як Господь покличе,
саму дитину в світі залишити...
— О, не журіться, Матінко моя,
сумні думки про неминуче киньте;
слухняністю, любовію своєю,
літ Вам багато прибільшити хочу...

— — — — —

А там...

нехай опіка Божа буде з нами...

Благословенна будь,
Матусенько моя,
Голубонько мся Ти сиза!...
Ти та пречиста, материнська груди,
що немовлятком я
тулилася до неї...
Колисанка твоя,
твій розмолений спів,
зачитькував плач перший мій..
Твоїх цілунків теплота сушила
сльозину з вій...
В Твоїх очах мій рай яснів..
І перша усмішка до Тебе, Мати,
ожемчужила устонька дитині...
В Твоїх обіймах, Матінко моя,
дитиною, я перші сні ловила,
ті сні... ті веселково золоті...
Шовковими крильми
від зла мене Ти хоронила
і на руках Твоїх
плили барвисто свитанки мої...
І перше словечко пещене,
те перше словечко святе,
про рідне наше... про все...
я за Тобою лебеділа, Нене,
і пила мови рідної таємний чар...

З грудий Твоїх я ссала ту любов,
що в серденьку моїм в одно для України
горить, жевріє...

Любов ту, що вливає вар,
запалює нам кров...

Ту, що до діл веде!...
Ти прикладом своїм мене учила
любити рідну загороду...
Красу і велич рідної країни
з пісень Твоїх навчилась я любити...
Твоя всесильная любов

натхнула вірою мене
в майбутність нашу ясну...
Я вірю: на верхівля слави,
до сонця волі нас веде
терниста наша путь...

— — — — —
За службу сю,
за сю белику... за святу,
що з саможертвою, як Мати, Ти сповняєш,
благословенна будь!

— — — — —
Матусенько моя,
Голубонько моя,
благословенна тричі будь!!

М а т и.

І заєдно, неначе

Каріятида камінна,
на стійці!

І заєдно без скарги слова, все готова
дитиночці, своїй пестійці,
до уст спрагнених чашу золоту подати,
Вона — та Мати!

А все ж Вона у всесвіті витає...

Орел —

у грудях крила розвиває...
думки летять аж там, сягають звізд...
Вона відчути мусить щастє й горе
і пити, пити мусить із усіх джерел,
і зрушить землю всю і зрушить море,
щоби збагнути лиш оте життє...

Вона ж кормителька не тільки тіла;
душі дитини мусить дати зміст

Вона — невтомна, всеосяжна Мати!

Душа її перекипіла

і болем і любовю...

Душа її купається проміннєм,
та знає й чорний вир незміряних глибин...

Душа її — крилатість!

Душа її — наказ і чин!

Все перед нею далеч, шлях стремлїнь
і візія доріг розвсю,
оновленнє для поколїнь...

Імя Її єдине — Мати — нерозлучно з нами!
З юрби, з буденщини
Вона одна, єдина Мати,
достойно виростає понад рами...
Із віч Її сіяє святість...
І світло з дна душі освітлює Її,
вінчає сяйвом оріфлями!

Щаслив, хто рідну матір має;
хоч зморшки вкрили вже чоло,
на світ спокійно споглядає,
не знає, що то в світі зло.

Для матери ти все дитина,
хоч ти розрісся наче дуб;
вона піклується тобою,
хоч в тебе сивіє вже чуб...

Ти все для матери дитина,
ти ціль життя її і зміст;
вона тобі вінки сплітає,
для тебе досягає звізд...

Вона все дбає, пам'ятає,
готовить тисячі утіх,
вона, як ангел хоронитель,
змете з дороги зло і гріх...

У мами захист — оборона
у кожна мить, і в день і в ніч;
у горю поцілунок мами
осушить сльози з твоїх віч...

Під доглядом її ти ставиш
свій перший крок на шлях життя;
коли шал юний тягне в пропасть,
при тобі матінка твоя!

І жертв немає за великих,
щоб ратувати, зберегти;
вона для тебе все жертвує,
їїж дитина — ти!

Ах, серце матери незмінне:
його часу не знищить зуб;
для матері ти все дитина,
нехай і сивий в тебе чуб...

Поклін Матері.

Поклін Тобі і слава, Жінко — Мати!
Поклін, хвала Тобі як творчій силі!
Великим Творець був, що дав Тобі сю власть:
у далечінь свій рід вести!
Служанка завтра Ти — і враз його жрекиня,
в самовідданості святій
Ти зберігаєш нам одна безсмерте!
Благословенна будь нам, Жінко — Мати,
благословен і плід Твого лона...
Поклін Тобі, живучости судино!
Глибоке, наче море, в Тебе серце,
любовю одержима Ти, мов Херувим!...
Трудівнице осяйна щастем
і хвалою одягнена Різьбарко Душ!...

Людий! Людий потрібно нам!...
Як України чорнозем пшеничний,
як нашого Поділля золоті лани,
плодюча будь!

Нехай росте під серцем Твоїм геній
і наречеш його: Великий!
І станеш Матір'ю Народу свого
і хвалою одягнешся, Владарко Душ!...

— — — — —
О, не журися... Радуйся нам, Мати,
бо радощі, се піддержка Твоя!
Сама, хоча ніжна Ти, хоч на цвітку схожа,
лелій про велич сни...
А сон душі в дитині тілом стане...

І сите їж... солодке пий...
хили до уст пугар до дна...

І не сумуй...

Буття таємний геній є з Тобою,
нехай з Тобою буде і дозріння ласка,
як з нивою, що сонцю віддалася...

А віть відчімхнена

хай розростається, неначе дуб...

Поклін Тобі!

В безкрай безсмертності сягаючи,
обнови яр у цвіттю нам несеш...

Поклін Тобі!

Освячена Амфоро,

в якій огонь життя горіє вічно...

У хатині над дитятем хорим
дрібні сльози лле
та в розпуці нещаслива мати
в небо мольби шле...
Полишилось безталанній жінці,
се дитя одно,
взяла їй воєнна хуртовина
дружину... майно...
Полишилось вдові безталанній
се одно дитя,
дитинятко, наче ангелятко,
цвітонька дрібна,
одинока мамина розрада,
скарб і ціль життя...

— — — — —

В судорогах головку схилило,
вяне, наче цвіт...
а мамусі у розпуці, горю
меркне білий світ...

— — — — —

— Муж у бою впав і не піднявся...
а зі мною то й не попрощався...

— — — — —

О, гіренька та жіноча доля!
О, гірка судьба!
О, ратуй нас, Матінко Христова!
О, ратуй дитя!
Має вмерти се моє дитятко,
хай умру і я..

— — — — —

По хатині гляне, жаль проймає,
а хатина, мов пустіть холодна...

Ангелятко! Що нещасна можу,
що? Як над тобою доля зла?!...

За віконцем щось мов птаха кличе,
крилоньками бе...

Мати, як берізка та від грому,
до землі паде...

Здрігається тілом і душею,
а горою, ген понад землею
ніч спокій несе...

М а т и.

На вид життя негод, терпінь і грози,
дитино, не дужи як лист мімози.

Мов ніжний цвіт від лютих бур і спеки,
я збережу тебе від небезпеки.

Я збережу як цвітку від морозу,
о, не дужи на біль життя і грозу.

В життя борні, в огневій кожній пробі
я, мати, буду сторожем при тобі.

Над пропастю покус, в злих дум хвилині,
мов ангел буду при моїй дитині.

Розверну над тобою дужі крила,
бо мамина любов — всевладна сила.

Любовю, наче ризою святою,
здержу перед безоднею страшною!...

Твоє серденько я візьму в долоні
і чисте понесу над темні тоні...

Візьму його мов найдорожчу власність,
і понесу над темні тоні в ясність.

Коли світ з божого веління кину,
й тоді при тобі буду ще, дитино.

Як у душі жар пристрастий шалених
озветься бурею, згадай про мене.

В днях неспокою, злих бажань і страсти,
про мене спогад в хлань не дасть упасти.

Розвіє тучі тьми, що над чолом зависли,
отворить світ чудес, краси... світ мисли...

І смілістю і вірою огріє,
поверне на будучність знов надії...

Тобі я заохотою до труду,
при сповненню діла я міццю буду.

І думкою провідною, видінням,
і буду до добра тобі натхніннем...

Сирітьська думка.

Жила ненька — і дрібненька
квітка аж горіла
і ся хатка, мов палатка,
блесками зоріла.

Нема неньки, і дрібненька
квітонька зівяла,
і в хатині сиротині
недоля настала.

Ясні хвилі вже в могилі,
в могилі відрада,
з пісні звуків зграя круків,
спогадів громада...

Сирітська думка.

Нині ненці кожне цвітом
доріженьку стелить...
Моя ж Неня у Богойка,
ой, леле! Ой, леле!

Цить, цить, серце, не тужи так!
Знаю добре, знаю:
Неня сліз моїх не хоче.
ні жалю, одчаю...

Моя Неня у Богойка
у раї витає
та на своє дитинятко
звідти споглядає...

Бачу погляд... чую голос,
словечко пещене,
як голубонька та сиза,
Неня біла мене...

Серцем чую, хоч не вмію
словом передати,
серцем чую голос Нені:
— „Є ще друга мати!...“

Тямлю, тямлю. Ви навчали
матір сю любити,
тай для тої України
трудитися... жити...

Збережу святу науку
у кожній хвилині,
і буде та Україна
матірю дитині!...

Не жаліти му для неї
ні життя, ні труду...
А до Тебе, моя Нене,
молитися буду...

Не розділити і могила
Неньки від дитини,
не загине наша слава,
слава України...

Житте буйне... і спів... і аромати...
і сонцем грає май...
В душі-ж моїй
тремтючі спогади тривають
та рвуть мене аж до цвинтарних брам...
а там —

у стіп

беріз —

земля і гріб...

У нїм Вона, моя душа...

Ось пам'ятник...

Бліді, читкі ще букви: „Добра Мати...“

Ой, сум... ой, сум...

Я білим цвітом черемшин, конвалії
оцей моєї Мами гріб сповю...
скроплю перлинами сердечних сліз...

Що це? Звідкіль пливуть ці звуки?
Пливуть неначе колисковий спів...
Ловлю їх, наче мову, спів... без слів...
ловлю: могильний шум...
її це голос чую наче в сні...
Втихають жалі...
втихає плач... болючий крик...

Я бачу Матінку свою :
В руці молитвослов...
У серці надмір туги...
У серці в Неї туга і любов...

— — — — —

Нетлінна тінь з віддалі
йде стязкою райдуг
тай усміхається до мене :
— „І там, дитино, Господа благаю,
щоб долю веселу вам дав...
Я, Мати роду, з вами — нерозлучно...“

— — — — —

Воскресло сонічко моє...
і оживають дні,
мов казка, золоті...
В сім'ї Матуся скиптр держить,
рядить... будує... береже
і дбає... тямить, дорога, про всіх... про все...

— — — — —

Та хто зуміє вартість оцінити
такої Матінки святої?
Що ж можу я про це сказати?
Ой, сум... ой, сум...
Хто ж я? Чи ж я не все одно?
Вона? І я?... Звено
в ланцюсі поколінь...
Нетлінна тінь,
що йде стежинкою райдуг ген на вершини.

— — — — —

Воскресло сонічко моє...

— — — — —
Незломним спогадом в моїй душі
закріплена, останеш вічно
і поза смерть, о Мамо Ти моя! Моя!

Молитва материй.

Маріє! Маріє!

Ратуй нас — як Мати!

Ти, наша надіє,
не дай нашим дітям у тьмі пропадати,
хай сонце над ними ясніє!

Маріє! Маріє!

Ти — наша вірадо!

Поглянь на ті діти, хисткі ті лелії,
не дай на загладу.

Тобі ми над ними звіряємо владу!
Прийми серця жертву,

прийми і моління:

зверни наші діти,

на шлях просвітління.

Маріє! Маріє!

Їх темінь убити не сміє,
не сміє і ворог знущатись лукаво,
лиш Бог і край рідний до них має право!

Нехай же ростуть всі на славу!

Хай сонце над ними ясніє!

Від зради, від зависти, страсти
спасай їх як мати ласкаво,

не дай їм упасти

у сіти ворожі.

Хай будуть собою
як квіти ті божі...

Любов Твоя чиста, огненна,
і поміч Твоя все спасенна,
хай сонцем над ними ясніє...
Тебе за Покров Твій благаєм,
єдина і благословенна
Маріє!

Молитва материй.

У раменах Твоїх, Маріє,
Ісус, дитина, наче квітка, рожа...
Ти пригортаєш скарб свій молитовно,
і зберігаєш вічною любовю
для правди свігу...

— — — — —

А там — у млах —
простертий шлях, в тернах,
а там Голготи верх — і місце страт...

— — — — —

Пістунко Божа,

поглянь на наші діти!
Не дай, не дай їм в холоді марніти,
не дай їх темноті на глум.

Хай світла супостат
не поїть їх душі трійлом.
О, не лишай нас

безпомічних, тривожних!

Дай сили нам

їх зберігати від пророків ложних,
захоронити перед злом.

Нехай їх ум,

душа хоробра

і воля добра

звертаються — як квіт —

туди, де ясний світ;

хай тільки правді покланяються святій.

Благослови нам діти ті

на труд життя, на бій!

Нехай не гне, не ломить їх тривога ;
і перед ними шлях
простелений в тернах.
Збуди ж у їх серцях
до правди світу
любов огненну.
— — — — —
Прийми молитву материй щоденну,
Пістунко Бога!

Ф. Штолле.

(Переспів).

І найчистіший звук, що в світі цім звенить,
і найясніший блиск, що в просторах горить,
найкращий цвіт, що тут на сій землі цвите,
і найсвятіший жар, що прямо в небо йде,
найдеш, побачиш там, де мати молода
дитятку свому долі в Господа блага.

Як лиш зоря життя заблисне тут для нас,
пливуть гіркі, пекучі сльози раз-у-раз;
а Бог із неба свого ангела зсила,
що тихі сльози людські всі числить, збира;
все ж найсвятішою перелку, слізку зви,
як за дитиною шле мати молитви.

Ось бач, хатина ся, тихенька і мала,
в ній каганець ледви що світло розсила,
така, здається, вбога та пуста зовсім.
А глянь: велично сяє, наче божий дім;
се мати при колисці навколінці в ній,
благає доленьки дитиноньці своїй.

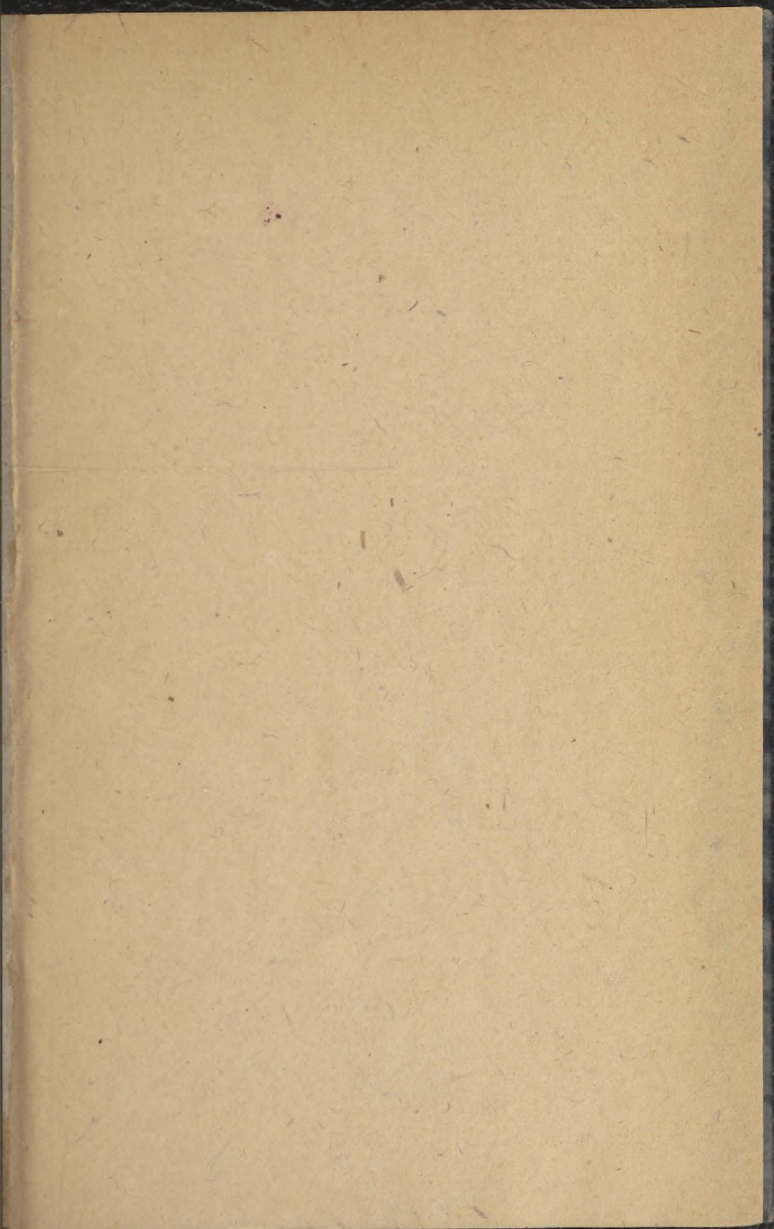
За казку — мрійний сон картину сю прийми,
нічого оком там не бачиш серед тьми,
я ж віру збережу тривку в душі на дні,
сю благу вість, що каже вірити мені:
хор білих ангелів в хатиночці вита,
як мати молиться там за своє дитя...

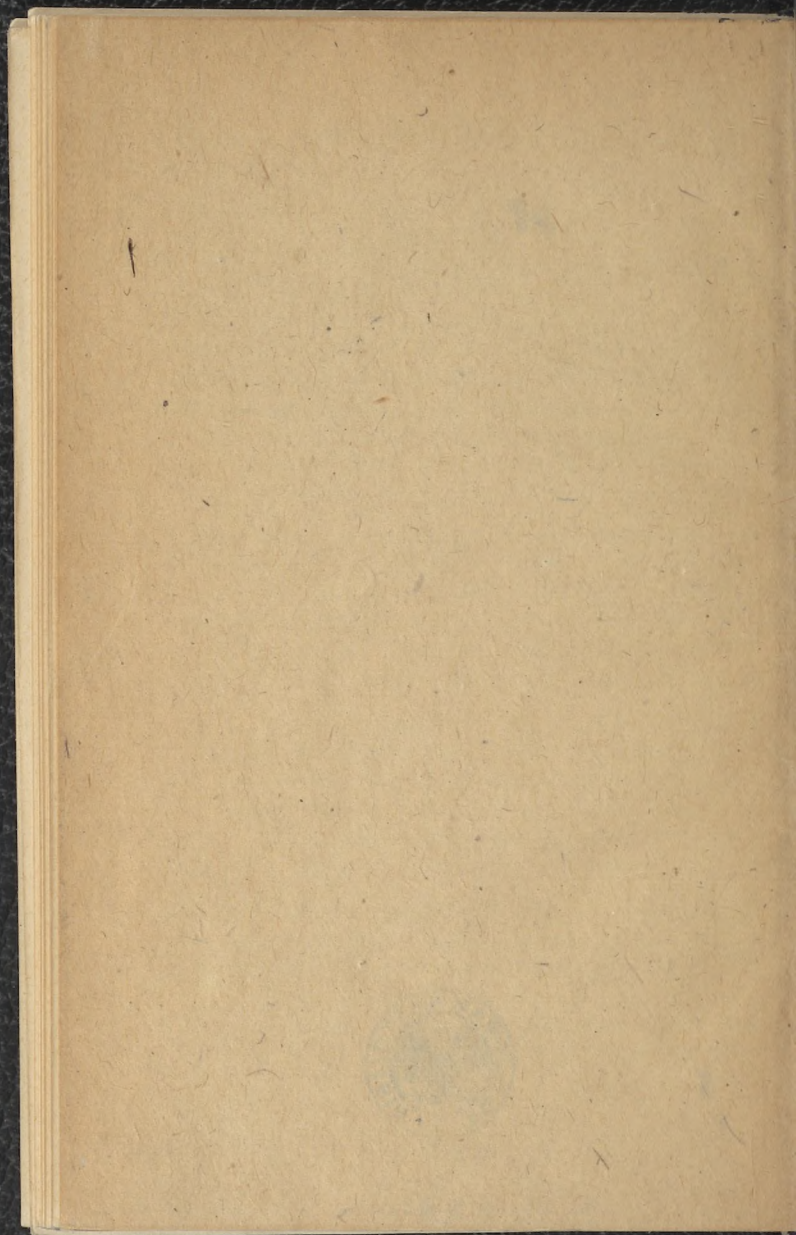

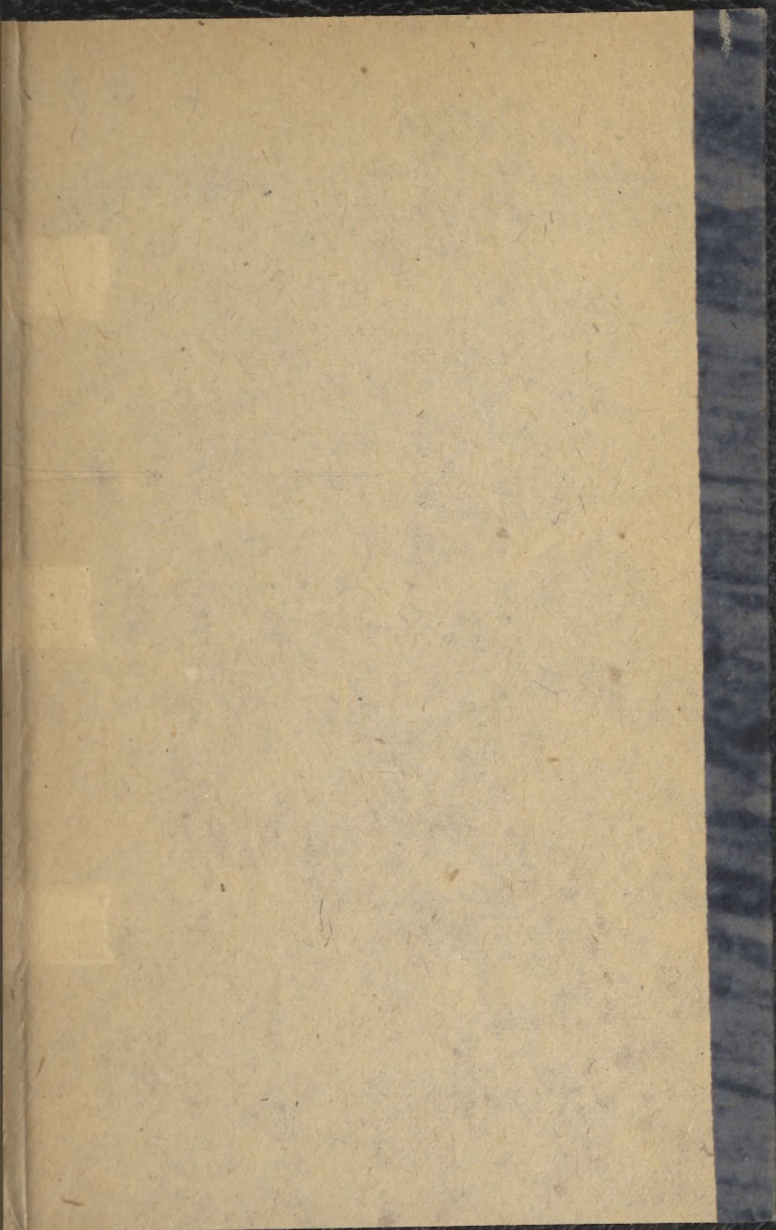
74

1932.8.0.

5 42507/29